

Rapportage inkomensgegevens van bestuurders van zorginstellingen uit de jaarverslagen-2010

1. Inleiding

VWS rapporteert jaarlijks aan de Kamer over de gegevens van de inkomens van bestuurders van zorginstellingen zoals in de jaarverslagen worden verantwoord (TK 29689, nrs. 4, 34, 124 en 174, TK 30111, nr. 48, 50 en 52). In deze rapportage zijn grotendeels dezelfde tabellen gegenereerd als in de voorgaande jaren.

2.1 Reikwijdte van het onderzoek

In de analyse is gekeken naar vier sectoren:

- Ziekenhuiszorg: 109 instellingen
- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ): 143 instellingen
- Gehandicaptenzorg: 118 instellingen
- Verpleging, Verzorging en Thuiszorg (VVT): 375 instellingen

2.2 Beloningsniveau van de bestuurders in 2010

De gegevens over het beloningsniveau in 2010 hebben betrekking op 1.152 bestuurders, werkend bij 745 instellingen. Interim-bestuurders en gewezen bestuurders zijn bij deze analyse buiten beschouwing gelaten. De inkomensgegevens van bestuurders van ZBC's (zelfstandige behandelcentra) lenen zich niet voor analyse. Daarom zijn ze er dit jaar weer buiten gehouden. In iedere sector behalve de ziekenhuiszorg zien we dit jaar een hoger aantal instellingen en dus ook meer bestuurders dan in 2009 (was in 2009: 728 instellingen met 1.099 bestuurders; in 2010: 745 instellingen met 1.152 bestuurders).

De inkomensgegevens hebben betrekking op het brutoloon inclusief het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering, maar exclusief de onkostenvergoeding en de werkgeverslasten (premies en pensioen). Ook de eventuele ontslaguitkering en de eventuele bonus zijn hierin niet meegenomen, maar deze komen in paragraaf 5 terug. Het brutoloon van de bestuurder is omgerekend naar een voltijds jaarloon voor de vergelijkbaarheid. Dat wil zeggen dat is gecorrigeerd voor een eventuele deeltijdfactor en voor een eventueel kortere duur van het dienstverband in het verslagjaar. Omdat de klassenindeling in tabel 1 dezelfde is gebleven (i.e. niet aan inflatiecijfers is aangepast), is daar met de invulling van de tabel rekening mee gehouden (i.e. exclusief inflatie).

Tabel 1 Bruto jaarloon 2010 zorgbestuurders naar sector

	Ziekenhuis- zorg	GGZ	Gehandicap- tenzorg	VVT	Totaal
Minder dan €100.000	3%	31%	25%	34%	26%
Tussen €100.000 en €150.000	12%	35%	40%	46%	36%
Tussen €150.000 en €200.000	50%	30%	29%	18%	28%
Meer dan €200.000	35%	4%	6%	2%	10%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	232	232	163	525	1.152
Gemiddeld	186.000	127.000	131.000	118.000	135.000

De tabel laat een stabiel beeld zien ten opzichte van dezelfde tabel over 2009.

2.3 Vergelijking met de normen van de sector

1 september 2009 is de nieuwe Beloningscode Bestuurders in de Zorg (BBZ) in werking getreden. Die geldt alleen voor nieuwe contracten. Die code kan daarom pas effect sorteren op de inkomens van nieuwe bestuurders die in 2010 worden ingeschaald. Daarom kan dat effect pas nu in 2011 gemeten worden in de jaarverslagen over 2010. Paragraaf 2.4 gaat daar nader op in.

In deze paragraaf is de tot nu toe gebruikelijke aanpak gehanteerd van het afzetten van de inkomens van de bestuurders tegen de NVTZ- dan wel de NVZD-norm. Met name die laatste norm was de gebruikelijke namelijk ten tijde dat de contracten die hier worden geanalyseerd, werden afgesloten.

De Nederlandse vereniging van toezichthouders in de zorg (NVTZ) en de Nederlandse vereniging van ziekenhuisdirecteuren (NVZD) hebben beide een regeling opgesteld die het maximumsalaris aangeeft dat de bestuurder zou mogen verdienen aan de hand van kenmerken van de organisatie (personeel, omzet, complexiteit). De regeling van de NVTZ is beduidend gematigder dan die van de NVZD.

In onderstaande tabellen wordt per sector een vergelijking gemaakt tussen het maximale salaris van de regeling in vergelijking met het genoten salaris.

Tabel 2 Bruto jaarloon 2010 zorgbestuurders in vergelijking met de NVTZ-regeling

	Ziekenhuis-		Gehandicap-		Totaal
	zorg	GGZ	tenzorg	VVT	
minder dan 75%	3%	13%	13%	5%	7%
van 75 tot 90%	2%	16%	13%	13%	11%
van 90 tot 100%	9%	11%	15%	19%	15%
van 100 tot 110%	14%	9%	16%	22%	17%
van 110 tot 125%	31%	15%	15%	20%	21%
van 125 tot 150%	38%	23%	20%	13%	21%
meer dan 150%	3%	13%	8%	8%	8%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	232	232	163	525	1.152

Wanneer wordt gekeken naar de beloning van bestuurders in vergelijking met de richtlijn van de NVTZ, dan moet geconcludeerd worden dat 67% van de inkomens ook in 2010 uitkomen boven de uitkomst die toepassing van de richtlijn van de toezichthouders zou hebben laten zien. In 2009 was dat nog 71%.

Tabel 3 Bruto jaarloon 2010 zorgbestuurders in vergelijking de NVZD-regeling

	Ziekenhuis-		Gehandicap-		Totaal
	zorg	GGZ	tenzorg	VVT	
minder dan 75%	4%	19%	22%	17%	16%
van 75 tot 90%	22%	31%	47%	34%	33%
van 90 tot 100%	27%	22%	16%	27%	24%
van 100 tot 110%	28%	12%	7%	10%	14%
van 110 tot 125%	14%	7%	2%	7%	8%
van 125 tot 150%	4%	4%	3%	3%	3%
meer dan 150%	1%	5%	3%	2%	2%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	232	232	163	525	1.152

Hoewel de NVZD-regeling ruimer is dan de NVTZ-regeling, komen 27% van de bestuurdersinkomens in 2010 uit boven de uitkomst die toepassing van de NVZD-regeling zou hebben laten zien. In 2009 zat 33% van de bestuurders boven het maximum.

Als we de beloning afzetten tegen de erg globaal werkende (want onafhankelijk van omvang van de instelling en van complexiteit van het productieproces, van de functiezwaarte dus) norm van 130% van het gemiddelde ministersalaris in 2010, €187.340, dan zien we dat gemiddeld 83%, evenwel verschillend per sector, daar onder blijft. Dat is een lichte stijging ten opzichte van 2009 toen 81% onder die norm bleef.

Tabel 4 bruto jaarloon 2010 afgezet tegen 130%-norm

	Ziekenhuiszorg	GGZ	Gehandicaptenzorg	VVT	Totaal
Onder de norm	45%	88%	89%	95%	83%
Boven de norm	55%	12%	11%	5%	17%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Het totaalpercentage van boven de norm is licht gedaald namelijk van 19% naar 17%. Die daling doet zich in alle zorgsectoren voor. Dit jaar ook in de ziekenhuiszorg (2009: 57% en 2010: 55%).

2.4 De beloning van zorgbestuurders met een nieuwe baan

Zoals aangeduid in paragraaf 2.3 is de sector eind 2009 zelf met een nieuwe beloningsnorm gekomen, de beloningscode voor bestuurders in de zorg, de BBZ. Naast de loonontwikkeling van de zittende bestuurders is het dan ook van belang te kijken naar de beloning van de bestuurders die in 2010 in een nieuwe functie zijn begonnen (dat hoeven niet per se nieuwe instromers te zijn, het kunnen ook mutaties binnen de sector zijn). Hier kijken we dus naar *alle* nieuwe bestuurders in 2010.

Omdat deze zorgbestuurders in 2010 aan een nieuwe functie zijn begonnen, hebben we dezen in tabel 5 alleen afgezet tegen de norm van de BBZ. Daarbij is uitgegaan van een eventuele toeslag wegens omgevings- en risicofactoren van maximaal 15%. Op grond van de BBZ kan die echter maximaal 30% zijn. Wanneer er dus een hogere toeslag dan 15% is overeengekomen, komt dat in de onderstaande tabel als een overschrijding naar voren.

Tabel 5 Zorgbestuurders met een nieuwe baan t.o.v. BBZ-norm

	Ziekenhuis- zorg	GGZ	Gehandicap- tenzorg	VVT	Totaal
minder dan 75%	1	12	14	17	44
van 75 tot 90%	16	6	6	22	50
van 90 tot 100%	5	1	0	3	9
van 100 tot 110%	6	0	0	6	12
van 110 tot 125%	4	0	0	0	4
van 125 tot 150%	0	0	1	3	4
Totaal aantal	32	19	21	52	124

De aantallen in bovenstaande tabel 5 verschillen met die ik u heb doen toekomen naar aanleiding van de eerste termijn van de WNT. Zoals geschreven in mijn brief d.d. 7 november 2011 (Kamerstuk TK 32600 nr. 28), moesten die gegevens met grote voorzichtigheid geïnterpreteerd worden omdat het cijferbeeld nog niet stabiel was. Het verschil in aantal nieuwe bestuurders is te verklaren doordat in de voorlopige analyse alleen contracten voor onbepaalde tijd zijn meegenomen. In de definitieve analyse zijn ook contracten voor een bepaalde tijd in de analyse verwerkt. Het aan-

tal en percentage bezoldigingen boven de BBZ-norm is hoger. In de genoemde voorlopige analyse was spoedshalve alleen de hoogste BBZ-schaal aangehouden als plafond. Nu, in deze analyse, is het gedifferentieerde plafond uit de BBZ gebruikt, dat ondermeer gerelateerd is aan de omzet van de instelling. Dit heeft vanzelfsprekend geleid tot sommige lagere salarismaxima en daarmee tot meer overschrijdingen.

2.5 Overige zaken

Bonussen

In 2010 heeft 7% (2009: 8%) van de bestuurders een bonus ontvangen van gemiddeld €13.500 (2009: €13.750). Dat is dus zowel qua hoogte als aantallen een licht daling ten opzichte van 2009. De hoogte van de bonus was in de ziekenhuissector hoger dan gemiddeld (€19.750), maar lager dan een jaar eerder (€21.600).

Ontslagvergoedingen

In 2010 ontving 2,3% (2009: 3,2%) van alle bestuurders enige vorm van ontslagvergoeding. De gemiddelde ontslagvergoeding in 2010 komt neer op €177.000 (2009: €197.000), echter met een vrij grote variatie. Het percentage bestuurders dat een vergoeding kreeg, is gedaald ten opzichte van 2009. Toch is het aantal interim-bestuurders in 2010 constant gebleven ten opzichte van 2009, zie de volgende paragraaf. De gemiddelde ontslagvergoeding ligt lager dan in het voorgaande jaar, maar dat kan aan de samenstelling van de ontslagenen liggen (bv. meer mensen met een relatief kort dienstverband dan wel een relatief lager salaris).

Interim-bestuurders

Naast de 1.152 bestuurders die in de bovenstaande tabellen zijn geanalyseerd, zijn in 2010 ook nog 95 bestuurders extern ingehuurd. Dit is een daling ten opzichte van 2009. Toen waren het er 114.

De neiging kan bestaan om te denken dat iedere extern ingehuurde bestuurder een interim-bestuurder is. De praktijk laat evenwel zien dat er ook instellingen zijn die structureel geen bestuurders in loondienst hebben, maar structureel werken met dezelfde extern ingehuurde bestuurder. Vaak gaat het dan om instellingen die werken met een bestuurder die werkt via een management-bv.

De interim-bestuurder verbleef evenals in 2009 gemiddeld 9 maanden bij de instelling. Dat is op zich lang voor een interimmer.

De gemiddelde vergoeding (dat is dus een ruimer begrip dan 'de beloning' omdat daar ook allerlei kostenvergoedingen voor zelf af te sluiten sociale zekerheid en dergelijke, plus overheadkosten van de interimmer in zitten), omgerekend naar jaarbasis bedroeg bijna €242.000 (2009: €248.000).

Toezichthouders

In antwoord op schriftelijke Kamervragen (TK 2011-2012, aanhangsel 743) is toegezegd om in deze analyse nader in te gaan op de beloning van toezichthouders bij zorginstellingen. Om een referentiekader te hebben, zijn de vergoedingen van toezichthouders in de onderstaande tabel 6 afgezet tegen de globaal werkende norm (want onafhankelijk van hun werkelijke inzet) van €10.000 voor een lid en €15.000 voor een voorzitter. Dat zijn de bedragen die de NVTZ als maximum adviseert bij een normale werkbelasting en exclusief deelname aan commissies. Overschrijdingen ten opzichte van dat referentiekader zijn dus niet noodzakelijk meteen in strijd met de NVTZ-regeling omdat er per geval verklarende factoren voor kunnen zijn.

Tabel 6 Analyse vergoeding toezichthouders 2010

	Zieken- huiszorg	GGZ	Gehandi- captenzorg	VVT	Totaal
Voorzitters met vergoeding > € 15.000	11,5%	1,3%	3,9%	2,3%	3,8%
Leden met vergoeding > € 10.000	14,6%	3,2%	2,2%	2,2%	4,3%
Totaal	14,0%	2,8%	2,5%	2,2%	4,2%